

disparația nopții?”, „Ce cadou i-ați face acestei femei?”, „Credeți că se plictisește?”, „Este ea fericită sau nefericită?”, „Cum va muri ea?”

Un moment memorabil a fost creat de apariția Irinei Maria Nițu dansând ca o insectă uriașă cu bețe de mătură atașate de mâinile în care se sprijinea. Ea performa un dans patruped, kafkian. Înainte de a dispărea din scenă se apropia de masă și bătea de trei ori în ea cu unul dintre bețe. „Cum stați cu libertatea?”, ne întreba ea discret.

Parada cu „obiecte” vii se relua de mai multe ori consecutiv dând ocazia oamenilor să își pună întrebări asupra felului în care percep și acceptă rutina, cea atât de contestată de mișcarea Dada. Aceasta s-a dovedit un mecanism performativ atât amuzant cât și chinuitor pentru că își propune să chestioneze niște limite, și să provoace reacții. Acest tip de performance Dada încurajează depășirea convențiilor artistice, a prejudecăților legate de ideea de spectacol, a granițelor limbajului artistic, a interacțiunii directe între public și artist. La final, cele unsprezece participante se strâng în centrul scenei. Aici își

dau jos costumele și, însoțite de improvizația vocală cu un limbaj inventat a lui Irinel Anghel, creează un anarhic și spontan „altar Dada”, invitând spectatorii să contribuie și ei cu câte un obiect ales la întâmplare la construirea imprevizibilului obiect Dada ce concentrează în centrul scenei energia întregului performance.

Spectacolul „Un bilet pentru Țara de Dincolo de Copy/Paste – live expo & Dada performance” este un experiment artistic ce promovează *atitudinea Dada* și a fost creat de Irinel Anghel în memoria Elsei Von Freytag Loringhoven (1874-1927), artistă supranumită „Mama of Dada” sau „Dada before Dada”. Așadar, în încheierea performance-ului, a rulat un scurt documentar despre Baroneasa new-york-eză ce încarna pe scenele americane idealul mișcării Dada: acela de asumare a libertății artistice și personale, de expansiune și dedicare pentru arta vie și cea experimentală, pentru ficțiunile reale pe care le putem declanșa și experimenta uneori chiar în viața de zi cu zi.

Petrișor MILITARU

Concert la sinagogă

Sunt douăzeci de ani, de când, de Bunavestire, am avut în mână actele oficiale necesare unei inițiative ce avea să poarte numele „Societatea de concerte Bistrița”. Este mărturisirea

unui muzician, pe numele său Gavril Țărmure, care, în parte datorită împrejurărilor, în parte unei însușiri manageriale personale ce avea să se verifice în anii ce au urmat, se va identifica acestei întreprinderi idealiste și virtual utopice. Spun virtual utopice întrucât toată lumea știe că ispitele izbânzilor pragmatice nu duc nicicând spre cultură și cu atât mai puțin spre sfera muzicii culte. Să mai adaug că, în decursul anilor, la stagiunea permanentă de concerte s-a adăugat o editură cu specific de literatură română unde au văzut lumina tiparului nume de primă mărime ale poeziei și prozei iar cărțile editate aici au fost expuse în saloanele literare cu staif național. Printre realizările de

excepție ale Mihaelei și lui Gavril Țărmure se numără: înființarea „Noii Orchestre Transilvane” și turneul din Japonia, expoziții la Bruxelles, spectacolul „La ospățul capodoperei. Hamlet intolerabil”, taberele de pictură, dramaturgie și fotografie. Eu

am avut - pot să spun privilegiul - de a fi participat la un recital de pian susținut de tânărul pianist Eduard Kunz, născut în Siberia, absolvent al unei școli speciale pentru copii supradotați și ulterior a Conservatorului din Moscova.

Nominalizat de BBC Magazine în topul celor mai buni 10 pianiști de mâine ai lumii, Eduard participă la Concursul Ceaikovski în 2011 și la Van Cliburn în 2009, câștigă 13 competiții internaționale între care amintim: Premiul la Concursul George Enescu în 2007, la New Orleans, la Concursul Paderewski etc. Căsătorit în România, Kunz locuiește în București. Reluând, vreau să mă explic, precizând că am spus „participat” și nu „luat parte” întrucât atmosfera din sinagogă era cu adevărat una de participare a publicului la dramatismul artistic dezvoltat de solist pe scena sinagogii. Nu e nimic greșit aici - actul artistic susmenționat, asemeni altora asemănătoare, era găzduit de templul iudaic, cu o

acustică deosebită și cu o arhitectonică interioară demnă de invidiat, rămas fără utilitate practică în prezent. O șansă - aș spune aproape unică, pe care Societatea de concerte nu a ezitat să o fructifice și de care va beneficia, prin contract, vreme de 44 de ani. Am întâlnit, într-un oraș fără o instituție de muzică profesionistă cultă, un public cald, empatic până la tiranizarea celui care oferea spectacolul. (Ar fi de ajuns să spun că Eduard Kunz a fost chemat de patru ori înapoi pe scenă pentru bisuri.) De altfel, acest din urmă detaliu mi se pare suficient de grăitor pentru nivelul prestației celui care, considerat genial, mai fascinasese și publicul de la Paris, Amsterdam, Manchester, New York, Londra sau Oslo și care ne-a delectat cu fantezie și finețe în *Valsuri*, *Nocturnă*, *Preludiul op. 28 nr.4* și *Balada în sol minor* de Frédéric Chopin, cu simplitate și limpezime de expresie în *Sonata postumă op.120* de Franz Schubert, strălucitor, cu excepțională virtuozitate în *Momentele muzicale op.16* de Serghei Rahmaninov.

Shakespeare și marea muzică. Concertul aniversar din 22 martie - la 400 de ani de la moartea genialului creator, este susținut de Noua Orchestră Transilvană dirijată de Romeo Rambu, cu *Nevestele vesele din Windsor* de Otto Neculai, *Concertul nr.1 pentru vioară și orchestră în Re Major* - solist Remus Rambu și *Visul unei nopți de vară* de F. Mendelssohn Bartholdy.

Dacă aveți drum prin Bistrița, nu ocoliți spectacolele deosebite de acolo!

Ozana KALMUSKI ZAREA